

§ 34

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaoston lausunto kaupunginhallitukselle Jussi Chydeniuksen ym. valtuustoaloitteesta koskien lelulaatikoiden lisäämistä leikkipuistoihin

HEL 2021-011571 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Leikkipalvelut yleisissä puistoissa

Helsingin tavoitteena on tarjota puistoissa monipuolisia, turvallisia, helposti saavutettavia ja vapaasti käytettäviä leikkipalveluita eri puolilla kaupunkia lapsiperheille ja erityisesti tarha- ja alakouluikäisten fyysisen, henkisen ja sosiaalisen aktiivisuuden tukemisessa. Leikkialueiden pääkäyttäjät ovat leikki-ikäiset lapset vanhempineen, alakouluikäiset itsenäiset käyttäjät sekä yläkouluikäiset nuoret, joiden ajanviettotarpeita pyritään leikkialueilla myös huomioimaan.

Leikkipalvelut muodostuvat leikkipuistoista ja leikkipaikoista. Helsingissä on leikkipuistoja 61 kpl ja leikkipaikkoja 241 kpl. Leikkipuistot ovat pinta-alaltaan suuria ja palvelutasoltaan monipuolisia. Niissä on leikkipuistorakennus ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan (Kasko) järjestämää leikkitoimintaa ja sisätilat käytössä. Leikkipuistoissa on käytävissä niiden aukioloaikaan (klo 8 - 16) monipuolinen ulkoleikkivälineistö (mm. hiekkalelut, potkumopot/-pyörät, ulkopelit, yms.), mikä korjataan lukittuihin varastoihin ilta- ja yöajaksi. Leikkipaikat (241 kpl) ovat pinta-alaltaan pienempiä ja yksinkertaisemmin varusteltuja, eikä niissä ole järjestettyä toimintaa eikä yhteisessä käytössä olevia leikkikaluja.

Leikkipuistojen ja leikkipaikkojen suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioidaan EU tasoiset turvastandardit, mikä tarkoittaa mm. riittäviä turvaetäisyyksien varaamista. Leikkipuistoissa ja leikkipaikoilla sijaitsevien toiminnallisten välineiden ja erilaisten rakenteiden ympärillä tulee olla standardien määrittelemää vapaata tilaa. Esimerkiksi liukumäet ja keinut vaativat ns. pakotetun liikkeen suojaksi vapaan alueen. Eri välineiden ja varusteiden vapaat tilat eivät saa leikata toisen välineen vastaava tilaa tai olla päällekkäin esim. vaadittavan putoamisalustan kanssa. Välineiden vaatimat putoamisalustat ja vapaat tilat tulee olla vapaita kaikista esteistä. Lisäksi on huomioitava, että leikkialueita ympäröivien aitojen viereen tai liian lähelle esim. puita ja leikkialueen rakennelmia ei

saa sijoittaa mitään varusteita, joiden kautta lapsi pääsee kiipeämään yli aidan ja tai jonnekin korkealle ja mahdollisesti putoamaan.

Lelulaatikoista muodostuu huomattava kustannuserä

Puistoissa sijaitsevien leikkipaikkojen vakiovarustukseen eivät kuulu leikkivälinelaatikat. Niille ei ole suunnittelun yhteydessä määritelty paikkoja eikä varattu tilaa. Leikkialueet ovat pinta-alaltaan usein melko pieniä ja jälkeen päin laatikoiden sijoittelu leikkialueille voisi olla jopa haastavaa edellä kuvatun vapaan tilan näkökulmasta. Leikkipuistoissa on erikseen leikkivälinevarastot tai lelulaatikat irtoleluja varten ja niistä vastaa leikkipuiston henkilökunta. Joillakin leikkipaikoilla on leikkiväline-laatikoita, mutta ne ovat lukittuja ja niiden käyttöön ja päivittäiseen huoltoon on määritelty aina joku vastuutaho esim. puistotäti.

Yhteiskäytössä olevista avoimista leikkivälinelaatikoista aiheutuisi merkittävä kustannuserä. Niiden hankinta nykyisiltä hankitalain mukaisesti kilpailutetuilta toimittajilta olisi noin 1 500 - 2 000 euroa per laatikko. Jos kaikkiin leikkipuistoihin ja leikkipaikkoihin ryhdyttäisiin järjestämään asukkaiden omille leikkivälineille tarkoitettuja säilytyslaatikoita, tarkoittaisi se

leikkipuistoihin 91 500 - 122 000 euron ja leikkipaikkoihin 361 500 - 482 000 euron menoerää. Välttämättä kaikille alueille ei olisi tarve hankkia yhteiskäytössä olevaa lelulaatikkoo, mutta kaupunkistrategian yhdenvertaisuustavoitteen toteutumisen turvaamiseksi vaatisi hankinta ennen toimeenpanoa verkostotarkastelun, jolla varmistettaisiin, että uusi palvelumuoto olisi tasapuolisesti kaikkien kaupunkilaisten saatavilla eri puolilla kaupunkia. Pelkät hankintakustannukset vaativat erillismäärärahan ja hyväksynnän talousarviossa.

Hankintakustannuksen lisäksi aina avoimesti käytössä olevat lelulaatikat vaativat säännöllistä huoltoa eli varmistamista, että ne toimivat (esim. saranat, kaasujouset) ja ovat turvallisia. Päivittäin tulisi tarkistaa, että laatikoita ei käytetä väärin, eikä niistä löydy esim. huumeneuloja, roskia, pullonsiruja, ulostetta, rikkinäisiä leluja, nukkuja tai jotain muuta, mistä mahdollisesti voisi aiheutua lapsille vaaraa. Lelulaatikoiden kannet ovat painavia ja itsenäisesti leikkialueita ja lelulaatikoita käyttäville lapsille voisi koitua vaaratilanteita kansia avattaessa ja suljettaessa. Kannet saattaisivat myös jäädä auki pitkiksikin ajoiksi ja niiden sisältö säiden armoille. Ongelmia ja mielipahaa saattaisi myös syntyä laatikoista katoavista tai rikotuista leluista.

Oleva leikkivälineistö kaipaa korjaamista

Leikkipuistoissa ja leikkipaikoissa on toiminnallisia välineitä ja varusteita yhteensä noin 3 300 kpl. Lukuun eivät sisälly penkit, roska-astiat ja pöytäpenkit.

Vuonna 2021 tarkastustulosten ja riskiarviointi RAPEX direktiiviin (2010/15/EU) perusteella leikkipalveluidemme toiminnallisesta välineistöstä 14 % (noin 462 kpl) kuului riskiluokituksestaan kriittiseen tai vakavan riskin luokkaan eli vaativat välittömiä riskinhallinnan toimenpiteitä tai korjaustoimia ensi tilassa. Välineistössä 18 % oli vain pieni riski ja 11 % ei ollut minkäänlaista riskiä eli 1 180 kpl oli kunnossa.

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto katsoo, että nykyisellä puistojen kunnossapidon rahoitustasolla ei ole mahdollista laajentaa leikkipalveluiden varustetasoa asukkaiden yhteiskäytössä olevilla leikkivälinelaatikoilla. Uusien lelulaatikoiden hankintahinnasta ja huoltokustannuksista aiheutuisi merkittävä menoerä, koska yhdenvertaisuusnäkökulmasta niitä tulisi järjestää eri puolille kaupunkia asukkaiden käyttöön. Laatikoiden käyttöön liittyy lisäksi arvaamattomia turvallisuusriskejä, joista kaupunki leikkipalveluiden järjestäjänä olisi vastuussa. Leikkialueiden nykyisen välineistön pitäminen turvallisena ja käyttökunnossa vähentämällä korjausvelkaa, on tavoiteltavampaa kuin lisätä leikkialueiden olevaa välineistöä.

Esittelijä

vs. tekninen johtaja
Sari Hilden

Lisätiedot

Susanna Hytti, projektinjohtaja, puhelin: 310 39451
susanna.hytti(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 13.10.2021 Chydenius Jussi Lelulaatikoita leikkipuistoihin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Jussi Chydenius ja 11 muuta valtuutettua ovat tehneet 13.10.2021 seuraavan valtuustoaloitteen:

07.04.2022

Asia/9

Valtuustoaloite

"Olisi arvokasta, jos leikkipuistoihin voitaisiin tuoda leluja yhteisiin leikkeihin esim. hiekkalaatikolle ja jos näille leluille löytyisi joku säilytyspaikka puistosta. Monet meistä muistavatkin kaupungin leikkipuistoissa ennen sijainneet puiset laatikot, joihin lelut voitiin kerätä talteen leikkien loputtua. Nämä laatikot oli aikanaan hankittu puistotätitoimintaa varten ja toiminnan loputtua laatikot on vähitellen poistettu, monen vanhemman harmiksi.

Ehdotan, että leikkipuistoihin hankitaan uusia, lelujen säilytykseen tarkoitettuja laatikoita. Tämä olisi paitsi käytännöllistä, myös yhteisöllisyyttä lisäävää."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakunnan yleisten alueiden jaostoa antamaan lausunnon 24.3.2022 mennessä kaupunginhallitukselle.

Kaupunginkanslia on myöntänyt lausunnon antamiselle lisääaikaa 7.4.2022 saakka.

Esittelijä

vs. tekninen johtaja
Sari Hilden

Lisätiedot

Susanna Hytti, projektinjohtaja, puhelin: 310 39451
susanna.hytti(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 13.10.2021 Chydenius Jussi Lelulaatikoita leikkipuistoihin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano